

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم تحقیقات و فناوری

مشخصات کلی، برنامه آموزشی و سرفصل دروس

دوره: دکتری

رشته: سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی

گرایش: سنجش از دور، سامانه اطلاعات جغرافیایی

گروه: علوم اجتماعی

مصوب هفتصد و نود و پنجمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مورخ ۹۰/۱۱/۱۷

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره دکتری رشته سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی

کمیته تخصصی: علوم جغرافیایی

گروه: علوم اجتماعی

رشته: سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی
گرایش: سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی
کد رشته: -
دوره: دکتری

شورای برنامه ریزی آموزش عالی در هفتاد و نوی و پنجمین جلسه مورخ ۹۰/۱۱/۱۷ خود برنامه آموزشی دوره دکتری رشته سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی با دو گرایش سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی را در سه قصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) مصوب نمود.
ماده ۱) برنامه آموزشی دوره دکتری رشته سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی با دو گرایش سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم الاجرا است.

الف: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می شوند.

ب) مؤسستی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و براساس قوانین تأسیس می شوند و بنا بر این تابع مصوبیات شورای گسترش آموزش عالی می باشند.
ج: مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) این برنامه از تاریخ ۹۰/۱۱/۱۷ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا است.

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره دکتری رشته سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی با دو گرایش سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی در سه قصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ می شود.

رأی صادره هفتصد و نود و پنجمین جلسه شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی
موافق ۹۰/۱۱/۱۷ درخصوص برنامه آموزشی دوره دکتری رشته سنجش از دور و سامانه
اطلاعات جغرافیایی با دو گرایش سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی

- (۱) برنامه آموزشی دوره دکتری رشته سنجش از دور و سامانه اطلاعات
جغرافیایی با دو گرایش سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی که
از طرف گروه علوم اجتماعی پیشنهاد شده بود، با اکتساب اراء به
تصویب رسید.
- (۲) این برنامه از تاریخ تصویب به مدت پنج سال قابل اجرا است و پس
از آن نیازمند بازنگری است.

رأی صادره هفتصد و نود و پنجمین جلسه شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی مصوب موافق ۹۰/۱۱/۱۷ در مورد برنامه
آموزشی دوره دکتری رشته سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی با دو گرایش سنجش از دور و سامانه اطلاعات
جغرافیایی منطقه‌ای صحیح است و به مورد احرا گذاشته شود.

حسین نادری منشی

نایب رئیس شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی

سعید قدیمی

دبیر شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی

۱- مقدمه

استجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی، یکی از مهمترین شاخه های تخصصی زیر مجموعه علوم جغرافیایی به شمار می رود که روز به روز بر اهمیت آن افزوده شده و به خصوص جنبه های کاربردی آن بیشتر مورد توجه قرار می گیرد. دند روز افزون جمعیت و لزوم بهره گیری از منابع محدود و توانهای محیط طبیعی بویژه با سرعتی شتابان، مسائل مهمی را رویارویی پسر قرار داده است. مطالعه و پایش چگونگی رخداد تغییرات اتفاق افتاده در سطح زمین از جمله اهداف مطالعات جغرافیایی محسوب می شود. در همین زمینه فناوری های جدید استجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی، ابزار بسیار ارزشمندی در جهت تحقق اهداف مذکور محسوب می شوند که با بهره گیری از آنها امکان کسب داده های مختلف از سطح زمین با پردازش انواع محصولات سنجش از دور فراهم شده و از طرف دیگر یکپارچه ساختن و تحلیل های مکانی اطلاعات جمع آوری شده با استفاده از سامانه های اطلاعات جغرافیایی امکان پذیر می گردد. تا قبل از این جمع آوری و پردازش این اطلاعات با بهره گیری از روش های سنتی بسیار وقت گیر، طاقت فرسا و فاقد دقت های لازم بود که امروزه با بهره گیری از نرم افزارهای موجود، شکل و حجم شیوه پردازش داده های مکانی از تغییرات شکرگشی برخوردار گردیده است و بدین ترتیب امکان ارزیابی دقیق از چگونگی پراکنده گی پردازه ها در سطح زمین و یافتن قوانین حاکم بر آنها در چهارچوب روابط انسان و محیط فراهم شده است.

۲- هدف دوره

هدف از چنین دوره ای تربیت افرادیست که قادر باشند با شناخت سامانه ها و فرایندهای طبیعی موثر در تحولات زمین و کاربرد چنین دانش، ارزش و مهارت هایی در فرایند برنامه ریزی های مکانی و محیطی به گونه ای عمل نمایند که شرایط زیست محیطی، پایداری خود را حفظ کرده و حالات بحرانی از خود بروز ندهند.

دوره دکتری استجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی، برنامه آموزشی - پژوهشی است که از دروس نظری، کاربردی، آموزشگاهی و پژوهشی در زمینه های مختلف استجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی تشکیل شده است. دانش آموز های این دوره خواهند توانست با به کارگیری روش های پیشرفته پژوهشی و تسلط بر جدید ترین منابع آموزشی دانش استجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی در شناخت تنگنها و مشکلات این رشته کام بردارند و با نوآوری خود نیازهای کشور را بر طرف مازند و در گسترش مرزهای دانش استجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی مؤثر باشند.

دروس پایه برای هریک از گرایش‌ها ۳ درس بوده و بصورت دروس الزامی از جدول مربوطه ارائه خواهد شد. دروس انتخابی به تعداد ۵ درس از میان دروس جدول مربوطه حسب امکانات و نیازهای دانشجو توسط استاد راهنمای هماهنگی مدیر گروه مربوطه انتخاب و ارائه خواهد شد. فهرست دروس در جداول فصل دوم ارائه شده است.

پس از گذراندن مرحله آموزشی، دانشجویان مرحله پژوهشی خود را آغاز خواهند نمود. مرحله آموزشی دوره از زمان پذیرفته شدن دانشجو در آزمون ورودی آغاز و با برگزاری امتحان جامع و قبولی در آن خاتمه می‌یابد. این مرحله شامل گذراندن ۱۶ واحد درسی است که مناسب با اولویت‌های آموزشی و پژوهشی کشور، امکانات و توانمندیهای موجود در واحد اجرا کننده برنامه و علایق دانشجو تعیین می‌گردد. در هر دوره آموزشی دکتری هر نیمسال نا سقف ۸ واحد از دروس پایه مشترک و تخصصی ارائه خواهد شد.

مرحله پژوهشی بطور رسمی پس از موفقیت دانشجو در آزمون جامع آغاز و با تصویب موضوع، رساله، تدوین و دفاع از آن پایان می‌یدارد. دانشجویان دوره دکتری می‌توانند تحقیقات اولیه مرحله پژوهشی خود را در مرحله آموزشی آغاز نمایند اما ثبت نام رسمی آنها برای مرحله پژوهشی و تدوین رساله متوط به موفقیت در امتحان جامع است. تعداد واحدهای رساله ۲۰ واحد خواهد بود. عنوان رساله به عنوان تخصص اصلی دانشجو بوده و می‌تواند در عنوان مدرک تحصیلی ذکر شود.

تبصره ۱- دانشجویانی که رشته تحصیلی کارشناسی ارشد آنها غیر سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی و یا دانشجویانی که تعدادی از واحدهای درسی لازم را در دوره کارشناسی ارشد نگذرانند باشند، باید نا سقف ۶ واحد از دروس کارشناسی ارشد گرایش مربوطه در سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی را به عنوان واحدهای جبرانی در مرحله آموزشی انتخاب نمایند. واحدهای جبرانی با نظر استاد راهنمای و تصویب کمیته تحصیلات تکمیلی واحد اجرا کننده برنامه و با توجه به نتیجه آزمون کتبی ورودی و زمینه تخصصی قبلی دانشجو تعیین خواهد شد. حداقل نمره قبولی واحدهای جبرانی بدون احتساب در میانگین کل نمرات دانشجو در هر درس، ۱۴ از ۲۰ می‌باشد.

۷- امتحان جامع

دانشجویانی که مرحله آموزشی را با موفقیت به اتمام رسانده باشند، لازم است در امتحان جامع که به صورت کتبی و شفاهی در پایان مرحله آموزشی برگزار می‌شود، شرکت کنند. این امتحان زیر نظر

کمیته تحصیلات تکمیلی واحد اجرا کننده برنامه و طبق آئین نامه مصوب دوره دکتری شورای عالی برنامه ریزی برگزار خواهد شد. میانگین کل نمرات امتحان جامع نباید کمتر از ۱۶ از ۲۰ باشد. دانشجویانی که میانگین کل نمرات امتحان جامع آنها کمتر از ۱۶ باشد، تنها یکبار دیگر در همان نرم می‌توانند در این امتحان شرکت نمایند.

۸- انتخاب استاد راهنمای

استاد راهنمای به تقاضای دانشجو و موافقت کمیته استاد (راهنمای)، پس از تصویب در کمیته تحصیلات تکمیلی واحد اجرا کننده برنامه، حداقل تا پایان مرحله آموزشی دوره دکتری، تعیین خواهد شد. به پیشنهاد استاد راهنمای تأیید کمیته تحصیلات تکمیلی می‌توان حداقل دو نفر را به عنوان استادان مشاور تعیین نمود. استادان مشاور از بین اعضای هیأت علمی دارای ضوابط مندرج در آئین نامه مصوب دوره دکتری شورای عالی برنامه ریزی و یا از صاحب نظران و محققان بر جسته دارای مدرک دکتری انتخاب خواهند شد.

۹- نحوه پذیرش دانشجو

شرطی عمومی ورود دانشجویان مطابق آئین نامه دوره دکتری مصوب شورای عالی برنامه ریزی می‌باشد. داوطلبان باید دارای مدرک کارشناسی ارشد سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی، کلیه رشته‌های علوم جغرافیایی، زمین شناسی، معدن، عمران، منابع طبیعی، علوم کشاورزی و مخابرات معتبر و مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری باشند. پذیرش دانشجویان از طریق برگزاری آزمون اختصاصی کمی (۷۰٪) و مصاحبه علمی (۳۰٪) توسط واحد اجرا کننده برنامه صورت می‌پذیرد.

از داوطلبان در حد دروس الزامی دوره کارشناسی ارشد سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی به صورت جدول زیر آزمون برگزار می‌شود:

فصل دوم

جداول برنامه

برنامه درسی دکترای منجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی - گرایش منجش از دور
جدول شماره ۱ - دروس پایه

ردیف	نام درس	دسترسی
۱	مباحثت و روش های تو در منجش از دور	نیازمند
۲	نکات های ادھام داده های منجش از دور	نیازمند
۳	مدلسازی محیطی	نیازمند
-	-	-

جدول شماره ۲ - دروس انتخابی

از میان دروس زیر ۵ درس به انتخاب گروه و استاد مربوطه به ارزش ۱۰ واحد ارائه می شود.

نام درس

ردیف	نام درس	دسترسی
-	کاربرد داده های منجش از دور فعال	-
-	منجش از دور ابر طبقی و طیف منجش	-
-	الگوریتم های توین آشکارسازی تغییرات در تصاویر ماهواره ای	-
-	منجش از دور کمی	-
-	عدم قطعیت در منجش از دور و GIS	-
-	محاسبات نرم در علوم اطلاعات زمین	-
-	کاربرد داده های منجش از دور در پایش محیطی	-
-	داده کاری مکانی	-
-	مباحثت و نیزه رساله	-
-	منجش از دور ابر و سامانه های جوی	دارد
-	تصاویر حرارتی و مایکروویو در آب و هواشناسی	-
-	-	-

برنامه درسی دکترای سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی-گرایش سامانه اطلاعات جغرافیایی

جدول شماره ۱ - دروس پایه

نام درس	ل	ج	س	ت	ن	م	د
هوشمند سازی اطلاعات جغرافیایی	۱	-	-	-	-	-	-
مباحث و روش های تو در سامانه اطلاعات جغرافیایی	۲	-	-	-	-	-	-
مدلسازی محیط	۳	-	-	-	-	-	-
-	۴	-	-	-	-	-	-

جدول شماره ۲ - دروس انتخابی

از میان دروس زیر ۵ درس به انتخاب گروه و استاد مربوطه به ارزش ۱۰ واحد ارائه می شود.

نام درس	د	م	س	ت	ن	ج	ل
سامانه های پشتیبانی تصمیم گیری مکانی	-	۳۶	۱۷	۵۱	۲	-	-
مدیریت داده های مکانی	-	۳۶	۱۷	۵۱	۴	-	-
بهینه سازی مدل ها در GIS	-	۳۶	۱۷	۵۱	۲	-	-
سامانه اطلاعات جغرافیایی دینامیک	-	۳۶	۱۷	۵۱	۲	-	-
کارتوگرافی GIS	-	۳۶	۱۷	۵۱	۲	-	-
عدم قطبیت در سنجش از دور و GIS	-	۳۶	۱۷	۵۱	۲	-	-
محاسبات نرم در علوم اطلاعات زمین	-	۳۶	۱۷	۵۱	۲	-	-
داده کاوی مکانی	-	۳۶	۱۷	۵۱	۲	-	-
مباحث ویژه رساله	دارد	۳۶	۱۷	۵۱	۲	-	-
الگوریتم های توین آشکارسازی تغییرات در تصاویر ماهواره ای	-	۳۶	۱۷	۵۱	۲	-	-

فصل سوم

سرفصل دروس

سرفصل دروس دوره دکترای سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی

نام درس:	مباحثت و روش های تو در سنجش از دور	تعداد واحد: ۲	نوع واحد نظری	وضعیت پیش تیاز ندارد
استاد متخصص برای تدریس: متخصص سنجش از دور	تعداد ساعت: ۳۶	نحو آموزش تکمیلی عملی دارد ☒ ندارد ☐	سفر علمی ☐ ازمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐	■ نوع آموزش تکمیلی عملی دارد ☒ ندارد ☐

سروصل‌ها:

سرفصل های این درس مطابق با تحولات زمان تغییر پیدا خواهد کرد و مدرس مربوطه با توجه به تغییرات رخ داده در علم سنجش از دور، مباحثت جدید را مطرح و ارائه خواهد نمود. عنوانیون کلی در این زمینه عبارت است از:

۱. مفاهیم رویکردهای نو در مطالعات سنجش از دور
  ۲. گاربردهای شبکه های عصبین در مطالعات سنجش از دور
  ۳. روش و فنون مدل سازی در سوابات اخیر
  ۴. مفاهیم جدید در بکارگیری دانش سنجش از دور
  ۵. ویرگی های نرم افزارهای جدید در مطالعات سنجش از دور
  ۶. آشنایی با جدیدترین منابع داده ای سنجش از دور (داده های اپتیکی، مادون قرمز، ابرطبیغی، گرمایی، مایکرومواج)
  ۷. تکنیک های مبتنی بر طبقه بندی نرم
  ۸. روش های جدید در کالیبره کردن سنجنده ها و تصحیح داده ها
  ۹. مدل های آماری و ریاضی جدید در داده گلوبی
  ۱۰. ارتباط سنجش از دور و سایر علوم اعم از ریاضی، فیزیک و شیمی
  ۱۱. بهره گیری از تکنیک های تلقیق داده ها
  ۱۲. روش های نوین بررسی دقیق نتایج استخراج شده از داده ها
  ۱۳. بهره گیری از روش های نوین در علوم کامپیوترا و بینایی ماشین در پردازش داده های سنجش از دور

٦٣

- Schowengerdt Robert A. 2007, Remote sensing: models and methods for image processing.
  - Schott John Robert. 2007, Remote sensing: the image chain approach.
  - Miller Harvey J., Han Jiawei, 2009, Geographic Data Mining and Knowledge Discovery, Second Edition.
  - Kang Lishan, Liu Yong, Zeng Sanyou, 2007, Advances in computation and intelligence: second international.

سرفصل دروس دوره دکترای سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی

نام درس:	مباحثت و روش های تو در سامانه اطلاعات جغرافیایی
وضعیت پیش نیاز:	نوع واحد نظری تعداد واحد: ۲
نیازد	نیازد
استاد متخصص برای تدریس:	
متخصص GIS	
اهداف: هدف از ارائه این درس آشنایی دانشجو با مباحثت و روش های حديث علم سیستم اطلاعات جغرافیایی است.	
سرفصل ها:	
سرفصل های این درس مطابق با تحولات زمان تغییر بینداخته کرد و مدرس مربوطه با توجه به تغییرات رخ داده در علم سیستم اطلاعات جغرافیایی، مباحثت جدید را مطرح و ارائه خواهد نمود. عناوین کلی در این زمینه عبارت است از:	
<ol style="list-style-type: none"> ۱. مقاهیم رویکردهای تو در مطالعات سامانه اطلاعات جغرافیایی ۲. کاربردهای شبکه های عصبی در مطالعات سامانه اطلاعات جغرافیایی ۳. کاربرد الگوریتم ذنیک در سامانه اطلاعات جغرافیایی ۴. روش و فنون مدل سازی در سالات اخیر ۵. مقاهیم جدید در بکارگیری دانش سامانه اطلاعات جغرافیایی ۶. ویژگی های نرم افزارهای جدید در مطالعات سامانه اطلاعات جغرافیایی 	
منابع:	
<ul style="list-style-type: none"> • منابع این درس متناسب با مباحثت درس توسط مدرس مشخص و ارائه خواهد شد. 	

سرفصل دروس دوره دکترای سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی

نام درس:	مدل سازی محیطی
وضعیت پیش نیاز:	نوع واحد: نظری تعداد واحد: ۲
نیازهای تدریس:	نوع آموزش تکمیلی عملی دارد تعداد ساعت: ۳۴ سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان	
اهداف: هدف اصلی از ارائه این درس آشنایی دانشجو با مباحث مدل سازی محیطی می باشد.	
سرفصل ها:	
۱. کلیات و تعاریف ۲. اصول ، اهداف و مراحل مدل سازی محیطی ۳. اصول کلی مدل سازی محیطی ۴. مدیریت تغییرات محیطی ۵. محدودیت، حساسیت و بردباری محیطی ۶. مدیریت و برنامه ریزی محیطی و توسعه پایدار ۷. تکنیک های مدل سازی محیطی ۸. ارزیابی و مدل سازی و پیش بینی فرآیندهای محیطی ۹. تحلیل حسابات محیط ۱۰. تحلیل مخاطرات محیطی	

منابع:

- بیر، ای و سی، ایگنس، ۱۳۸۴، برنامه ریزی محیطی برای توسعه زمین، ترجمه سید حسین بحری، انتشارات دانشگاه تهران
- لوبن، اووین، ۱۳۸۱، مدیریت محیط زیست، ترجمه هادی خانی، انتشارات سارمان محیط زیست
- Allan, C; G. Stankey, 2009, *Adaptive Environmental Management A Practitioner's Guide*, Co-published by Springer Science.
- Madu, C, 2007, *Environmental Planning and Management*, Imperial College Press.
- Kulkarni, V; F. Ramachandry, 2006, *Environmental Management*, Capital Publishing Company.
- Barrow, C, J, 2006, *Environmental management for sustainable development*, Routledge.
- Goodchild, Michael F., 1993, *Environmental modeling with GIS*, Oxford University.

سرفصل دروس دوره دکترای سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی

نام درس:	الگوریتم های نوین آشکارسازی تغییرات در تصاویر ماهواره ای
وضعیت پیش نیاز:	نظری و عملی
نوع واحد:	تعداد واحد ۲

استاد متخصص برای تدریس	نامدارد
متخصص سنجش از دور و GIS	سخنرانی □ ازماشگاه ■ کارگاه □ سمینار

اهداف:

با توجه به اینکه سنجنده های تصویربردار در طول موج های متفاوت انرژی الکترومغناطیس فراهم کننده ای اطلاعات مکمل برای سنجش سطح زمین می باشد. علاوه بر داده های سنجش از دور تصویری، وجود اطلاعات پیشین مربوط به عوارض سطح زمین مثل داده های نقشه ای و GIS امروز محتمل می باشد بنابراین، تلفیق داده های چند منبعی باعث ایجاد شرایط مطلوب تری جهت اعمال تفاسیر و اجرای فرایندهای استخراج اطلاعات نست به حالت های مبتنی بر استفاده از داده های تک سنجنده ای می گردد. هدف این درس آموزش روش های نوین در تلفیق داده های چند منبعی مبتنی بر تکنیک های تجزیه و تحلیل تصاویر ماهواره ای و سایر منابع داده ای می باشد. در واقع، یکارگیری فرایندهای تلفیق داده ها برای کاربردهای متفاوت داده های سنجش از دور مبتنی بر طبقه بندی تصاویر چند منبعی، چند سنجنده ای، طبقه بندی مبتنی بر داده های چند مقیاسی و طبقه بندی تصاویر چند زمانه مد نظر می باشد.

سرفصل ها:

۱. تعریف و تبیین سطوح تلفیق داده ها
۲. تلفیق داده ها بر اساس الگوریتم های مربوط به داده های چند خلیقی یا چند قرکاسی
۳. تلفیق داده ها بر اساس الگوریتم های مربوط به داده های چند زمانه و سری های زمانی
۴. تلفیق داده ها بر اساس الگوریتم های مربوط به داده ها در قلمرو سیگنال
۵. تکنیک های آماری و غیر آماری تلفیق داده ها در سطح پیکسل و کاربردهای آن در سنجش از دور
۶. تکنیک های تلفیق داده ها در سطح ویزگی و کاربردهای آن در سنجش از دور
۷. تکنیک های تلفیق نتایج طبقه بندی در سطح تصمیم و کاربردهای آن در سنجش از دور
۸. تلفیق داده های غیر سنجش از دور و مخصوصا GIS یا تصاویر ماهواره ای جهت استخراج اطلاعات کمی

منابع

- Wald, L., 2002, Data Fusion: Definitions and Architectures—Fusion of Images of Different Spatial Resolutions, Eco Lle des Mines Press.
- Abidi M.A. and Gonzalez R.C., 1992, Data Fusion in Robotics and Machine Intelligence, Academic Press, Inc., New York
- Hall D.L., 1992, Mathematical Techniques in Multisensor Data Fusion, Norwood, MA: Artech House.

سرفصل دروس دوره دکترای سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیابی

نام درس: کاربرد داده های سنجش از دور در پایش محیطی	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: نظری و عملی	وضعیت پیش نیاز: دارد
استاد متخصص برای تدریس: متخصص سنجش از دور و GIS	تعداد ساعت: ۵۱	نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐	سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☒ سمینار ☐

اهداف:

چگونگی بکارگیری داده های سنجش از دور در سطحی پیشرفته، استفاده از فن اوری های جدید پردازش داده ها، و بهره گیری از تکنیک های تحلیلی سیستم های پردازش اطلاعات مدیریت منابع محدود آب، خاک، گیاه در فرآیندهای محیطی مهمترین هدف این درس می باشد.

سرفصل ها:

۱. استفاده از قسمت های مختلف طبقه بندی و معرفی اینها (اینکی، مادون فرما، گرمابی و مایکروموج) برای کاربرد های متفاوت محیطی (ارزیابی و نظارت، کنترل و مدیریت منابع آب و خاک، حائل، مرجع، کشاورزی و محیط زیست)
۲. تلفیق سنجش از دور و سیستم های اطلاعات جغرافیابی محیطی.
۳. مدل سازی رفتارهای محیطی فرآیندها (تبیه نقشه های کاپری اراضی، به روز کردن نقشه های موجود مطالعات کشاورزی، زمین شناسی، منابع آب سطحی، تعیین بافت خاک، بررسی روند شوری خاک، تعیین سطح زیر گشت اراضی برنامه ریزی مدیریت منابع آب)
۴. مدل سازی کمی و کیفی پوشش گیاهی.
۵. مدل سازی رفتارهای آلاینده های محیطی با استفاده از سنجش از دور و سامانه های اطلاعات جغرافیابی
۶. تلفیق سنجش از دور و سامانه های اطلاعات جغرافیابی در پایش، مدل سازی و مدیریت تنوع کیاهی در مناطق خشک.
۷. بکارگیری داده های سنجش از دور در مطالعات کویر

منابع:

- Jensen John R., 2008, Remote Sensing of the Environment. An Earth Resource Perspective... University of South Carolina. Prentice Hall.
- Barcelo, Damia, 1993, Environmental analysis: techniques, applications and quality assurance, Elsevier.
- Goodchild, Michael F., 1993, Environmental modeling with GIS, Oxford University.

سرفصل دروس دوره دکترای سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی

نام درس:	محاسبات نرم در علوم اطلاعات زمین
تعداد واحد:	۲
نوع واحد:	نظري و عملی
نامنداد:	استاد متخصص برای تدریس:
نامنداد:	متخصص سنجش از دور و GIS جغرافیدان طبیعی
نامنداد:	اهداف:
نامنداد:	هدف این درس آموزش دانشجویان PhD برای کسب مهارت در زمینه های مانند چگونگی بکارگیری روش ها و تکنیک های برای مدل سازی عدم قطعیت، استفاده از سیستم های خبره در محیط های نادقیق جهت پردازش داده های مکانی و بهره گیری از محاسبات نرم در داده کاوی و داده پردازی های مبتنی بر الگوریتم های عدم قطعیت و نهایتاً بکارگیری روش های فوق جهت استخراج اطلاعات کمی داده های مکانی می باشد.

سرفصل ها:

۱. مبانی، اصول و ضرورت های محاسبات نرم
۲. استدلال اماری و تفکر بیزی
۳. اندازه گیری میزان عدم شبات بین مجموعه های فازی
۴. شبکه های عصبی خود سازمان ده و سigmant بندی چند سطحی تصاویر ماهواره ای
۵. تبدیلات رزومتریک با استفاده از روش لحظه (Moment Method) با ماتریس موجک
۶. Granular Computing در سigmant بندی تصاویر
۷. گندوکاو داده های محیطی: مدل های امکانی، خوشه بندی فازی و کریستال فازی
۸. سامانه های خبره فازی و استدلال فازی: مدل سازی فازی قاعده مدار
۹. شبکه های عصبی مصنوعی
۱۰. محاسبات تکاملی با تأکید بر الگوریتم های زنگنه در مکان یابی و تحلیل شبکه با داده های GIS
۱۱. روش محاسباتی الهام گرفته از معز، DNA، مولکول و کوانتم

منابع:

- محمدی جهانگرد، ۱۳۸۸، محاسبات نرم - جلد دوازدهم از مجموعه پدومتری، انتشارات پلک.
- Ghosh Ashish, Pal Sankar K., 2002, Soft computing approach to pattern recognition and image processing

سرفصل دروس دوره دکترای سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی				نام درس:
وضعیت پیش نیاز: ندارد	نوع واحد: نظری و عملی	تعداد واحد:	تعداد ساعت:	متخصص سنجش از دور
ندارد	نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ سفر علمی □ آزمایشگاه ■ کارگاه □ سمینار	۲	۵۲	استاد متخصص برای تدریس: متخصص سنجش از دور

اهداف: دانشجویان میبایست دروس اصلی مقطع کارشناسی ارشد سنجش از دور را گذرانده باشند. هدف از این کلاس تکمیل دانش و اطلاعات دانشجویان PhD و جهت دهن به مباحث تئوریک طیف سنجی و تصویربرداری ابراطیفی، آشنایی با اخرين مباحث تئوريک و عملی طیف سنجی و تصویربرداری ابراطیفی و بهره گيری از داده های ابراطیفی و طیف سنجی در کاربردهای مختلف محیطی می باشد

سرفصل ها:

۱. سیر تکامل و انواع سنجده های طیف سنجی و ابراطیفی اعم از آزمایشگاهی، میدانی، هوایرد و فضایرد
۲. طیف سنجی رادیومتریک
۳. چگونگی عملیات میدانی طیف سنجی
۴. طیف سنجی تصویری یا تصویربرداری ابراطیفی
۵. طیف سنجی و اثرات اتمسفر
۶. تصحیحات پیش بردازشی داده های طیف سنجی و تصویربرداری ابراطیفی
۷. چگونگی بهره گیری از پدیده های جذبی
۸. استخراج اطلاعات کمی از داده های ابراطیفی
۹. مدل سازی شاخص های منقوص عناصر اصلی زمین
۱۰. مدل سازی ویژگی های جذبی عناصر
۱۱. کاربردهای داده های طیف سنجی و تصویربرداری ابراطیفی در کشاورزی و بوشش گیاهی
۱۲. کاربردهای داده های طیف سنجی و تصویربرداری ابراطیفی در زمین شناسی و معدن

منابع:

1. Hyperspectral Imaging, Techniques for Spectral Detection and Classification. Kluwer Academic/Plenum Publishers, New York. Chang, C.I., 2003.
2. Hyperspectral data exploitation theory and applications edited by Chein-I Chang_2007
3. Hyperspectral Remote Sensing Principles and Applications, 2008

سرفصل دروس دوره دکترای سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی

نام درس:	عدم قطعیت در سنجش از دور و GIS
وضعیت پیش نیاز ندارد	نوع واحد: نظری و عملی تعداد واحد: ۲
استاد متخصص برای تدریس: متخصص سنجش از دور و GIS	نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ناردد □ ساعدهای تدریس: ۵۱ سفر علمی □ آزمایشگاه ■ کارگاه □ سمینار □

اهداف:

هدف این درس آموزش و مخاسبه عدم قطعیت به عنوان جزئی از اطلاعات مکانی در پردازش داده های مکانی مطرح خواهد گردید. چگونگی پردازش و مدیریت گمی خطأ، مدل مقهومی خطأ و عدم قطعیت در فرایند های استخراج اطلاعات و تحقیقات و تصمیم گیری های محیطی با تکمیل بر داده های مکانی آمورش خواهد گردید.

سرفصل ها:

۱. مبانی و اصول پردازش و مدیریت خطأ و عدم قطعیت
۲. آمار کلاسیک و مفاهیم خطأ و عدم قطعیت و پردازش آنها
۳. ناهمگنی ها و خطأ های نمونه پردازی
۴. ارزیابی زمین آماری خطأ و عدم قطعیت: کمی سازی پیوستگی مکانی
۵. ارزیابی زمین آماری خطأ و عدم قطعیت: تخمین و تخمین گرهای بهمه و شاخص
۶. ارزیابی زمین آماری خطأ و عدم قطعیت شبیه سازی احتمالی
۷. تکثیر و انتشار خطأ و عدم قطعیت در عملیات ها و عملکردهای موضعی و محلی
۸. تکثیر و انتشار خطأ و عدم قطعیت در عملیات ها و عملکردهای عام
۹. تجزیه و تحلیل خطأ و عدم قطعیت در متغیرهای جزئی و موجودیت های اقلامی
۱۰. استراتژی نمونه پردازی و کیفیت داده ها و تصمیم گیری های مکانی
۱۱. نگرش فازی و عدم قطعیت
۱۲. پردازش، ارزیابی و مدیریت فازی عدم قطعیت در علوم محیطی
۱۳. آنها و عدم قطعیت ناشی از سنجندها، داده ها، و مدل ها
۱۴. عدم قطعیت در نقشه های بدست آمده از داده های سنجش از دور و ذخیره شده در GIS
۱۵. مدیریت عدم قطعیت در نحوه توزیع آن در داده های مکانی

منابع:

- محمدی جهانگرد، ۱۳۸۸، تجزیه و تحلیل خطأ و عدم قطعیت - جلد ششم از مجموعه پدومتری، انتشارات پلک.

- Page I., Giles M., 2002, Uncertainty in remote sensing and GIS, Foody Science, 307 pages

سرفصل دروس دوره دکترای سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی

نام درس:	کاربرد داده های سنجش از دور فعال					
وضعیت پیش نیاز:	نوع واحد: نظری و عملی	تعداد واحد: ۲				
ندراد						
استاد متخصص برای تدریس:	استاد متخصص سنجش از دور					
متخصص سنجش از دور	■ دارد □ ندارد					
اهداف:	هدف این درس آشنایی و آموزش دانشجویان با مقاهم کاربردی رادار و سار برای علوم زمین می باشد.					
سرفصل ها:						
<p>۱. فناوری و سیستم های سنجش از دور فعال (سیستم های راداری ، لیدار و سونار)</p> <p>۲. اصول موج (فاز، دامنه، طول موج، میدان های الکترومغناطیسی، طبیعت موج، طول موج ماکریروموج و تعیین پاند های راداری)</p> <p>۳. پخش (انواع پخش ها در امواج راداری، ثابت دی الکترومغناطیسی، پرهیز کنش موج با اجسام الکترومغناطیسی کوچک)</p> <p>۴. اصول رادار و سار (انواع رادار از نظر ارسال موج، نقش زمان، مفهوم بالس، سپلینگ و قدرت تفکیک های مکانی و انرات عوارض، مواد، زیومتری، و توپوگرافی)</p> <p>۵. نقش انرات محیطی بر داده های رادار و سار (باران، ابر، برف، باد، امواج مراجم)</p> <p>۶. تصحیح رادیومتریک و زیومتریک داده های سار</p> <p>۷. سار و پردازش تصویر (اندازه گیری، تبت و کالیبراسیون- تکنیک های طبقه بندی داده ها، تلفیق داده ها، پذیرش و تجزیه)</p> <p>۸. استریسکوپی راداری</p> <p>۹. مباحث پیشرفته (Polarimetry و Interferometry)</p> <p>۱۰. کاربردها (هواشناسی، کشاورزی، زمین شناسی معدن، تصویر دو بعدی و سه بعدی، آب در مناطق شبهزار و خشک، نقشه پردازی)</p>						
منابع						
<ul style="list-style-type: none"> • Campbell Bruce Allan , 2002, Radar remote sensing of planetary surfaces, Science. • Mott Harold , 2007, Remote sensing with polarimetric radar, Technology & Engineering . • Guo Huadong, 2001, Radar remote sensing applications in China, Science. • Lain H. woodhouse, 2006, Introduction to Microwave Remote Sensing , Taylor & Francis Group. 						

سرفصل دروس دوره دکترای سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی

نام درس: مباحث ویژه رساله استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان - متخصص سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی	تعداد واحد: ۲ تعداد واحد: نظری تعداد ساعت: ۳۴ نوع آموزش تكمیلی عملی: ☒ دارد ☐ ندارد سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☒	وضعیت پیش نیاز: نمایمی دروس پایه
اهداف: هدف اصلی از ارائه این درس آشنایی دانشجو با مباحث خاصی از رساله است که دانشجو برای انجام تحقیق رساله به آن نیاز دارد		
سرفصل ها: سرفصل های مربوط به این درس در رابطه با عنوان رساله انتخاب خواهد شد.		
منابع: <ul style="list-style-type: none"> • منابع مربوط به این درس در رابطه با عنوان درس توسط مدرس انتخاب و معرفی می شود. 		

سرفصل دروس دوره دکترای سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی

نام درس:	تکنیک های ادغام داده های سنجش از دور
وضعیت پیش نیاز:	نوع واحد: نظری تعداد واحد: ۲
نیازهای تدریس:	استاد متخصص برای تدریس متخصص سنجش از دور
اهداف:	هدف این درس آموزش روش های نوین در تلفیق داده های چند منبعی مبتنی بر تکنیک های تجزیه و تحلیل تصاویر ماهواره ای و سایر منابع داده ای می باشد. در واقع، یکارگیری فرآیندهای تلفیق داده ها برای تابعه های متفاوت داده های سنجش از دور مبتنی بر طبقه بندی تصاویر چند منبعی، چند سنجشی ای، طبقه بندی مبتنی بر داده های چند مقیاسی و طبقه بندی تصاویر چند زمانه مدنظر می باشد.
سرفصل ها:	<ol style="list-style-type: none"> ۱. تعریف و تبیین سطوح تلفیق داده ها ۲. تلفیق داده ها بر اساس الگوریتم های مربوط به داده های چند طبقی یا چند سفر کائی ۳. تلفیق داده ها بر اساس الگوریتم های مربوط به داده های چند زمانه و سری های زمانی ۴. تلفیق داده ها بر اساس الگوریتم های مربوط به داده ها در قلمرو سیگنال ۵. تکنیک های آماری و غیر آماری تلفیق داده ها در سطح پیکسل و کاربردهای آن در سنجش از دور ۶. تکنیک های تلفیق داده ها در سطح ویزگی و کاربردهای آن در سنجش از دور ۷. تکنیک های تلفیق نتایج طبقه بندی در سطح تصمیم و کاربردهای آن در سنجش از دور ۸. تلفیق داده های غیر سنجش از دور و مخصوصا GIS با تصاویر ماهواره ای جهت استخراج اطلاعات کمی
منابع:	<ul style="list-style-type: none"> • Wald, L., 2002, Data Fusion: Definitions and Architectures—Fusion of Images of Different Spatial Resolutions, Eco L.le des Mines Press. • Abidi M.A. and Gonzalez R.C., 1992, Data Fusion in Robotics and Machine Intelligence, Academic Press, Inc., New York • Hall D.L., 1992, Mathematical Techniques in Multisensor Data Fusion, Norwood, MA: Artech House.

سرفصل دروس دوره دکترای سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی

نام درس:	هوشمند سازی اطلاعات جغرافیایی		
وضعیت پیش نیاز:	نوع واحد نظری	تعداد واحد: ۲	
نیازد	نیازد	نیازد	نیازد

استاد متخصص برای تدریس:
متخصص GIS

اهداف: حدف این درس آشنایی و آموزش دانشجویان با مفاهیم هوشمند سازی اطلاعات جغرافیایی می باشد.

سرفصل ها:

۱. ضرورت هوشمند سازی اطلاعات جغرافیایی
۲. مسائل و جالش های هوشمند سازی اطلاعات جغرافیایی
۳. انواع رویکردها برای هوشمند سازی اطلاعات جغرافیایی و ویژگی هر یک از آنها
۴. روش های هوشمند سازی اطلاعات جغرافیایی
۵. کاربردهای هوشمند سازی اطلاعات جغرافیایی
۶. آینده هوشمند سازی اطلاعات جغرافیایی
۷. نرم افزارهای هوشمند سازی اطلاعات جغرافیایی
۸. تبیین مطالعات انجام شده در هوشمند سازی اطلاعات جغرافیایی

منابع:

- Birkin, Mark, 1996, Intelligent GIS :location decisions and strategic planning, New York.
- Smith, Clint, 1996, Cellular system design and optimization, McGraw-Hill.
- Davis, Lawrence, 1991, Handbook of genetic algorithms, Van Nostrand Reinhold.

سفرهای دروس دوره دکترای سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی

نام درس: تصاویر حرارتی و مایکروویو در آب و هواشناسی	تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری ندراد: ☒ پیش نیاز
استاد متخصص برای تدریس: متخصص سنجش از دور - اقليم شناس	تعداد ساعت: ۴۶ ندراد: ☒ سفر علمی ☐ ازمایشگاه ☒ کارگاه ☐ سمینار
اهداف: آشنایی دانشجویان با تصاویر حرارتی و مایکروویو و کاربرد آنها در آب و هواشناسی از اهداف اصلی این درس می باشد.	
سفرهای:	
۱. اصول و فریم طیف حرارتی ۲. اصول و فریم طیف مایکروویو ۳. انواع ماهواره ها و سجنه های حرارتی و ویژگی های هر یک از آنها ۴. انواع ماهواره ها و سجنه های مایکروویو و ویژگی های هر یک از آنها ۵. روش های تهیه نقشه دمای خشکی و آب از تصاویر حرارتی ۶. کاربردهای مختلف تصاویر حرارتی در مطالعات آب و هواشناسی ۷. کاربردهای مختلف تصاویر مایکروویو در مطالعات آب و هواشناسی ۸. تبیین نمونه های کاربردی از بکارگیری تصاویر حرارتی و مایکروویو در مطالعات آب و هواشناسی	
منابع:	
<ul style="list-style-type: none"> • Qu John J., Gao Wei, Kafatos Menas, Murphy Robert E., Salomonson Vincent V., 2006, <i>Earth science satellite remote sensing; Vol. 1: science and instruments</i>, Springer Press, 445 P. • Division on Earth and Life Studies, 2008, <i>Observing Weather and Climate from the Ground Up</i>, National Academic Press. • Perrin, A; N, Sari-Zizi; J, Demaison, 2006, <i>Remote Sensing of the Atmosphere for Environmental Security</i>, Springer. 	

سرفصل دروس دوره دکترای سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی

نام درس:	سنجش از دور ابر و سامانه های جوی	تعداد واحد:	۲	نوع واحد:	نظری	وضعیت پیش تیار:	نیازد
استاد متخصص برای تدریس:	استاد متخصص سنجش از دور - اقليم شناس	نعداد ساعت:	۲۴	نعداد:	دارد ■	نیازد □	نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ■
اهداف: آشنایی دانشجویان با مفاهیم نظری و کاربردی ابر و سیستم های جوی با بکارگیری داده های سنجش از دور از اهداف اصلی این درس می باشد.							
سرفصل ها:							
۱. تشکیل و طبقه بندی ابر از منظر آب و هوایی ۲. انواع سیستم های جوی در آب و هوایی مانند جبهه ها، سیکلن ها و آنتن سیکلن ها ۳. قیزیک ابر و سیستم های جوی از منظر سنجش از دور ۴. انواع ماهواره ها و سنجنده های مناسب برای مطالعه ابر و سیستم های جوی ۵. نحوه شناسایی و طبقه بندی ابر در داده های سنجش از دور ۶. نحوه شناسایی و طبقه بندی سامانه های جوی مختلف در داده های سنجش از دور ۷. ارائه نمونه های کاربردی در استفاده از داده های سنجش از دور برای مطالعات ابر و سامانه های جوی							
							
منابع:							
<ul style="list-style-type: none"> • Straka Jerry M., 2009, Cloud and precipitation microphysics; principles and parameterizations, Cambridge university Press, 407 P. • Gao Shouting, Li Xiaofan, 2009, Cloud-resolving modeling of convective processes, Springer Press, 209 P. • Beniston, M, 2003, Remote Sensing and Climate Modeling, Kluwer Academic Publishers. • Guzzi, R, (ed.), 2003, Exploring the Atmosphere by Remote Sensing Techniques, Springer. • Marzano, F. G. Visconti, 2003, Remote Sensing of Atmosphere and Ocean from Space: Models, Instruments and Techniques, Kluwer Academic Publishers. 							
<p style="text-align: right;">• وبلیام گار مایکل, ۱۳۸۸, مقدمه ای بر هوایی شناسی همدیدی و ماهواره ای, ترجمه فرامرز حوش اخلاقی و علی اکبر شمسی پور, انتشارات ارین زمین, ۲۶۲ ص</p>							

سرفصل دروس دوره دکترای سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی

نام درس:	سامانه اطلاعات جغرافیایی دینامیک
وضعیت پیش نیاز:	نوع واحد: نظری تعداد واحد: ۲
نیازد:	نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ تعداد ساعت: ۳۴ نیازد: سفر علمی ■ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □
اهداف: اثباتی دانشجویان با عمدۀ ترین مباحث سامانه اطلاعات جغرافیایی دینامیک از اهداف اصلی این درس می باشد.	

سرفصل ها:

۱. تعاریف و مفاهیم سامانه اطلاعات جغرافیایی دینامیک
۲. تحلیل معایب و مزیت های سامانه اطلاعات جغرافیایی استاتیک و سامانه اطلاعات جغرافیایی دینامیک
۳. مسائل و جالش های تو در سامانه اطلاعات جغرافیایی دینامیک
۴. سیستم اطلاعات جغرافیایی دینامیک در شبکه جهانی اینترنت
۵. اخذ و بهنگام سازی داده ها در سامانه اطلاعات جغرافیایی دینامیک
۶. انواع کاربردهای سامانه اطلاعات جغرافیایی دینامیک
۷. نقشه های استاتیک و دینامیک
۸. انجام کار عملی با نرم افزارهای مربوط به سامانه اطلاعات جغرافیایی دینامیک

منابع:

- Atkinson Peter M., Martin David, 2000, GIS and geocomputation, Taylor & Francis.
- Piewe, Brandon, 1997, GIS online :information retrieval, mapping, and the Internet, OnWord.
- Peng, Zhong-Ren, 2003, Internet GIS: distributed geographic information services for the internet and wireless networks, John Wiley & Sons.
- Vckovski, Andrej, 1998, Interoperable and distributed processing in GIS, Taylor & Francis.
- Bossomaier, Terry R. J., 2001, Online GIS and spatial metadata, Taylor & Francis.

